

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

Kromě běžných sídlištních jam se podařilo zachytit i dva půdorysy nadzemních kúlových staveb o rozměrech cca 10 x 6 a 8 x 5 m, tvořených v prvním případě čtyřmi řadami po pěti kúlech a ve druhém třemi řadami po čtyřech kúlech¹.

Ve slovanském osídlení, reprezentovaném nálezy chat s kúlovými konstrukcemi a destrukcemi kamenných otopných zařízení, obilnicemi a objekty patrně výrobního charakteru, bylo možno rozlišit předvelkomoravský a velkomoravský horizont, sporadicky byl zjištěn i výskyt keramiky pražského typu.

Poznámka:

1 J. Říhovský, Nález velatických domů v Brně - Medláncích, AR XXXVIII, 1986, 62-65.

Rettungsgrabung in Brno - Medlánci / Bez. Brno - město/. Im Verlaufe der Rettungsgrabung wurden 106 archäologische Objekte untersucht, von denen man ca. 40 in die frühe Velaticer Stufe datieren kann. Zu dieser Stufe gehören auch zwei oberirdische Pfostenbauten / 10 x 6 und 8 x 5 m/, im ersten Falle durch vier Reihen zu je fünf Pfosten, im zweiten durch drei Reihen zu je vier Pfosten gebildet. Die übrigen Objekte / eingetiefte Hütten, Getreidegruben, Produktionsobjekte/ gehören zum vor-grossmährischen und grossmährischen Horizont der slawischen Besiedlung, sporadisch hat man auch das Vorkommen von Keramik des Prager Typus festgestellt.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM NEOLITICKÉHO A LATÉNSKÉHO SÍDLIŠTĚ V BOŘITOVĚ /okr. Blansko/

Miloš Čižmář, Kateřina Geislerová, AÚ ČSAV Brno

V souvislosti se stavbou hospodářských objektů JZD Bořitov v trati "Písky" byl proveden v období září-listopad 1984 další plošný odkryv této lokality. Na severním obvodě staveniště byly odkryty dvě plochy /50x60, 50x120 m/, na nichž byly zjištěny početné objekty z neolitu a pozdní doby laténské. Několik jam náleželo kultuře s lineární keramikou a jedna kultuře s moravskou malovanou keramikou. Nejpočetněji byly zastoupeny pozdně laténské objekty, z nichž mimo četné jámy byly prozkoumány čtyři obdélníkové za-hloubené chaty. Významné je zjištění husté kúlové zástavby, s největší pravděpodobností z doby laténské, na obou plochách, jejichž detailní prozkoumání bylo odloženo na příští rok. Při skrývce ornice jižně od obou ploch byly zkoumány další pozdně laténské objekty, jámy kultury s LnK a jeden objekt kultury s vypíchanou keramikou. Na protilehlém okraji staveniště bylo v samém závěru záchranných prací odkryto seskupení kúlových jam a dalších objektů kultury s LnK, jejichž výzkum byl také odložen na příští sezonu.

Rettungsgrabung der neolithischen und latènezeitlichen Siedlung in Bořitov /Bez. Blansko/. Es wurden zwei Flächen /50x50, 50 x 120 m/ mit Objekten der Kultur mit Linearkeramik, mährischer bemalter Keramik und aus der späten Latènezeit /unter anderem vier rechteckige eingetiefte Hütten/ abgedeckt. Auf beiden Flächen hat man auch eine dichte Pfostenverbauung festgestellt, deren detaillierte Untersuchung auf die nächste Saison verlegt wurde. An anderen Stellen des Bauplatzes waren weitere Objekte der Kultur mit Linearkeramik, der Kultur mit Stichbandkeramik und aus der späten Latènezeit untersucht worden und man hat eine bisher nicht untersuchte Gruppierung von Pfostengruben und Objekten der Kultur mit Linearkeramik festgestellt.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM U KYJOVIC /okr. Znojmo/

Miroslav Bálek, Miloš Čižmář, Kateřina Geislerová, AÚ ČSAV Brno

Dne 25. 9. 1984 ohlásili ing J. Dvořák a M. Prodělal, pracovníci Zemědělských staveb, závod O5, nález lidských kostí v závlahové rýze na katastru Kyjovic, okr. Znojmo. Lokalita se nachází těsně při jeho hranici s Prosiměřicemi, na mírném návrší /250 m n.m./. Rýha pro závlahy byla vedena podél polní cesty, odbočující ze silnice Kyjovice - Prosiměřice. Na stometrovém úseku rýhy, vzdáleném 400-500 metrů jižně od této silnice, jsme zjistili porušené části celkem 25 kostrových hrobů /H2-H26/. Podle pozorování na profilech ležely kostry, orientované Z-V, v natažené poloze na zádech. Hloubka hrobů se pohybovala od 0,5 do 1,1 m, v jednom z nich byly zbytky dřevěného obložení; žádné další nálezy nebyly zjištěny. Lze poukázat pouze na patinaci lebky v jednom z hrobů. Pohřebiště náleží patrně do mladohradištního období.

Sto metrů jihozápadně od těchto hrobů byl ve stěně rýhy v hloubce 0,65 m zachycen žárový hrob z doby římské /H1/. Ze stěny byla vyjmuta polovina nádoby /1/, v níž byly spálené kůstky a část železného držadla /2/.

1. Část nádoby s mírně prohnutým hrdlem a zesíleným okrajem. Výduť se kónicky zužuje k odsazenému dnu. Černě leštěný povrch. V-184 mm, Ø okraje-240 mm, Ø dna -110 mm. Inv. č.: 07855-1/84.
2. Část železného držadla vědra s jednou ataší. Inv. č.: 07855-2/84.

Rettungsgrabung bei Kyjovice / Bez. Znojmo/. Beim Aushub einer Bewässerungsrinne im Kataster von Kyjovice wurden insgesamt 25 Skelettgräber gestört. Auf den Profilen hat man festgestellt, dass die Skelette in Strecklage am Rücken lagen und von W-O orientiert waren; in einem von den Gräbern waren Reste einer Holzverschalung. Das Gräberfeld kann man offensichtlich in den jungburgwallzeitlichen Abschnitt legen. 100 m südwestlich von diesen Gräbern wurde im Profil ein Brandgrab aus der römischen Kaiserzeit erfasst, das ein Gefäß mit verbrannten Knochen und den Teil eines eisernen Eimergriffes mit Atache enthielt.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM U KUŘIMI /okr. Brno - venkov/

Václav Růžička, Kuřim - Dagmar Vorlíčková, AÚ ČSAV Brno

Ve dnech 24. - 29. října byl proveden záchranný výzkum na skryté ploše trasy nového vodovodu pro TOS Kuřim. Lokalita se nachází severně od Kuřimi v trati "Za Špihlkem", v prostoru vymezeném na ZM ČSSR 1:25 000, list 24 322, body se souřadnicemi 58 mm od Z s. č. a 155 mm od J s. č. a 86 mm od Z s. č. a 166 mm od J s. č.

Na úseku dlouhém 1 km bylo celkem prozkoumáno devět sídlištních objektů. Šest z nich náleží kultuře s vypíchanou keramikou a mimo keramiky obsahovaly početnou kostěnou a štípanou industrii a zvířecí kosti. Zbývající tři objekty lze datovat do období kultury horákovské, střední doby hradištní a mladší doby hradištní.

Získané poznatky o sídlišti kultury s vypíchanou keramikou je možno doplnit informací V. Růžičky /archív AÚ ČSAV Brno, čj. 842/85/, který zde již v roce 1979 zjistil část sídlištního objektu s bohatým keramickým materiálem.

Rettungsgrabung bei Kuřim / Bez. Brno-venkov/. Bei der Rettungsgrabung auf der Trasse der Wasserleitung für TOS Kuřim wurden nördlich von Kuřim neun Siedlungsobjekte der Kultur mit Stichbandkeramik, ferner der Horákov-Kultur, aus der mittleren Burgwallzeit und aus der jüngeren Burgwallzeit untersucht.

ZÁCHRANNÝ A SONDAŽNÍ VÝZKUM V KŘIŽANOVICÍCH /okr. Vyškov/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno
/Tab. 4 /

Při prohlídce známého výšinného sídliště na návrší "Člupy" mezi Křižanovicemi a Marefami¹ zjistil referent, že na lokalitě se uskutečnil menší výkop o rozměrech přibližně 5 x 1 m, který narušil 2 sídlištní objekty a částečně protnul menší terénní vlnu směřující napříč návrším. Záchranný výzkum, provedený v říjnu 1984, se proto neomezil pouze na prozkoumání narušených objektů, ale zaměřil se i na zjištění fortifikace lokality. Ve směru delší osy sídliště v poloze "Zámeček", nacházející se na katastru obce Křižanovice /zbývající část návrší Člupy se rozkládá již na katastru obce Marefy/, byla položena sonda o rozměrech 22 x 2 m, která protínala zmíněný výkop. Sonda musela být ve dvou místech částečně rozšířena, aby se mohly prozkoumat zachycené objekty. Při výzkumu jsme objevili celkem 15 objektů, vesměs datovaných do únětické kultury nebo pozdního halštatu. Starobronzové objekty ověřily již z minulosti známé osídlení naleziště², halštatské objekty prokázaly existenci dosud neznámé výšinné osady z tohoto období.

Zcela jiného charakteru byl objekt 5. Kruhový žlábek o maximálním průměru téměř 7 m měl šířku 15 až 30 cm a zachovanou hloubku 30 cm. V jeho výplni bylo pouze několik atypických střepů, takže jeho chronologické zařazení zůstává otevřeno. Jediným spolehlivým dokladem pro datování je zatím neprozkoumaný halštatský objekt /patrně chata/, který v jedné části narušil žlábek. Tvarem a rozměry značně připomíná obdobné žláby hrobů kultury se zvoncovitými poháry³. Případná hrobová jáma uprostřed kruhového žláby však byla zničena halštatskou jámou, která se nacházela přesně uprostřed tohoto objektu.

Cenným přínosem výzkumu je zjištění stavební destrukce, která se projevila v profilu sondy v délce přibližně 6 metrů a mocnosti až 30 cm. Destrukci, rozkládající se na vrstvě humusu a překrytou novou vrstvou humusu, tvořila spráta s pískem promíchaná kousky spálené hlíny a uhlíky. Datování je dáno halštatskými střepi v destrukci a halštatským objektem, nacházejícím se pod touto destrukcí. Podle všeho jde o zbytky hliněného valu, který se rozkládal ve směru příčné osy této výšinné polohy. Na zbývajících okrajových částech nejsou patrné žádné náznaky opevnění, což je ovšem lehce vysvětlitelné velmi příkrými svahy návrší. Pouze před terénní vlnou, což je pozůstatek zmíněného valu, se nachází další, stejně orientovaný, avšak mnohem výraznější val, jehož datování bude nutno ověřit budoucím výzkumem.

Poznámky:

- 1 M. Chleborád, Poslední archaeologické výzkumy na Bučovsku, Pravěk č. 4-6, Brno 1928, 3.
- 2 M. Chleborád, op. cit., 4-9, tab. I.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné